

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Egyedi dokumentumok restaurálása a Békés Megyei Könyvtárban

A Békés Megyei Könyvtár Régi Könyvek különgyűjteménye az 1850-ig kiadott köteteket, könyvritkaságokat őrzi. Az állományrésznek 1310 RK kötete és 163 Rk kézirata van.

Az állomány nagyrészt latin, német és magyar nyelven írott, történelmi témájú, főként a magyarság történetével foglalkozó mű. Ezen kívül a számos vallási, jogi, földrajzi és grammatikai tárgyú kötet mellett a világirodalom klasszikusai – Voltaire, Moliere összes művei – eredeti nyelven megtalálhatók. A gyűjtemény magyar vonatkozású szépirodalmi műveket is tartalmaz, köztük verset, prózát, színdarabot. Az állomány egy része az 1700-as években kiadott német nyelvű könyvekből áll, ezen munkák elolvasása ma már nehézséget jelent (gót betűs írás).

Az RK kötetek a *Nemzeti Kulturális Alap* támogatásával két részletben, 2010-ben és 2011-ben pályázati támogatás által állagmegóvó védelemben részesültek. Az Rk kézirat anyag portalanítása 2014-ben valósul meg, szintén a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

Az Egyedi dokumentumok restaurálása, állományvédelmi munkák támogatása 3511/3854 azonosító számú pályázat az RK 66 jelzetű M. Daniele Lanii: *Veritatis Evangelicae* (Lipsiae, 1659.) című kötet restaurálását támogatta. A kötet az RK különgyűjtemény legrégebbi dokumentumai közül való, érdekessége, hogy a korábbi portalanítás, karbantartás során egyedi dokumentumok kerültek elő a kötet borítójából.

2012-ben, *Biro Bertold könyvkötő* a karbantartási munka folyamán egy különleges kézíratra bukkant: az egyik kötetből egy *antifonálé* került elő. Az RK 66 leltári számú *Lani Dániel Ignea veritatis evangelicorum...* (Lipsiae, 1659) kötet könyvborítója egy eddig ismeretlen kéziratot, kottatöredéket rejtett magában. Az előkerült kézirat-töredéket továbbítottuk az OSZK-ba. 2013 nyarán érkezett a visszajelzés *Kovács Esztertől* az *antifonáléra* vonatkozóan. Kovács Eszter és Lauf Judit jelentős időt szentelt a töredék kutatására illetve Kovács Eszter részére továbbításra kerültek a restaurált töredékek, amelyek kutatására Kovács Eszter további időt szentel.

A kötet restaurálását az Archivart Könyvrestaurátor műhely végezte. A restaurálás teljes költsége meghaladta az NKA-tól elnyert támogatási összeget: a támogatás összege 200.000 Ft volt, a restaurálás teljes költsége pedig 365.760 Ft. A fennmaradó összeget a Békés Megyei Könyvtár saját forrásból fedezte. A kötet kiemelt helytörténeti jelentőséggel bír, továbbá a

felelt antifonálé teszi különlegessé és egyedivé. A kötet a 17. század közepéről való, vallási, liturgikus témájú. Fizikai állapota elfogadhatónak mondható, de ahhoz, hogy további fennmaradása is biztosított legyen, jelentős restaurálási beavatkozást igényelt. A restaurálás igen aprólékos, precíz nagy pontosságot és szaktudást igényelve történt. A restaurálást követően a kötet savmentes tároló dobozban került elhelyezésre, klímatisztált helyiségben, ahol az állandó, felügyelt hőmérséklet biztosított. A töredékek digitalizálásra kerültek, így is segítve a megőrzésüket és a kutatómunkát.

A restaurált kötet, 2014.06.23. A kézirat-töredékekből virtuális kiállítást tervezünk.

A Békés Megyei Könyvtár RK Régi Könyvek különgyűjteményében több értékes és különleges, egyedi vízzellel ellátott, ritka és értékes 1850 előtti kötet található, amelyek egy része bőrkötéses, másik része pergamenkötésű. Kiemelkedő helytörténeti vonatkozás van az Rk kézirat anyagának. A könyvek állagmegőrzése ezért is kiemelten fontos feladat, hogy az utókor számára is megőrizhető maradjon, kutatási célokra hozzáférhetővé legyen. A könyvek állapotmegóvását a könyvtár különös figyelemmel kezeli. Fizikai állapot megóvására minden pályázati forrást igyekszünk kihasználni. A könyvek több száz évesek, egy részük 400 éves kor körüli, ezért is kiemelten fontos, hogy törekedjünk fizikai állapotuk megóvására, folyamatos állagmegőrzésükre. A különgyűjtemény állagmegóvását klímatisztált helyiség is segíti.